

Tehdy ještě byl Hus v plné síle a činnosti v Praze a vyhledání jeho spisů nařízeno nebylo (s. 62, 63).

Pro české publikum mocné polského jazyka (pro ostatní je k dispozici obsažné anglické resumé) bude kniha dalším užitečným příspěvkem k poznání mezinárodního dopadu a ohlasu husitství. Na příkladu Stanislava ze Skarbiměře autor ukázal, jak reagovalo polské intelektuální prostředí na herezi obecně a na husitství zvláště. Stanislavovy postoje považuje autor za hlas reprezentující krakovskou univerzitu. Argumentace Skarbimierczyka se shoduje s díly dalších krakovských mistrů a naznačuje také, jaké ekleziologické postoje Krakov zastával. Na Stanislava pak navázala mladší generace, jako Benedikt Hesse a Tomáš Strzępiński. Jeho vliv na ně ale zůstává zatím polem pro další bádání.

Blanka Zilynská

DOI: 10.14712/23365730.2024.24

Martin Musílek (ed.), Ceny – mzdy – peníze: Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech

Argo, Praha 2023, 368 s., ISBN 978-80-257-4062-0

Kolektivní monografie, vzniklá pod patronací zkušeného medievisty Martina Musílka, vychází ze dvou kolokvií o hospodářských dějinách ve středověku a v raném novověku, pořádaných Centrem medievistických studií v letech 2020–2021. Přestože nedošlo k publikování všech příspěvků, které na kolokviích zazněly, jejich výběr je reprezentativní a umožňuje vhléd do rozličných sfér hospodářských dějin předmoderního období. V prvním příspěvku se zaměřili Martin Musílek s Pavlem Taiblem na zhodnocení aktuálního stavu poznání Týnského dvora (Ungeltu) v Praze na základě psaných pramenů i archeologických a dochovaných architektonických situací. Přínosné je rovněž zasazení „objektu“ do evropského kontextu dalších obchodních center i rozbor nejstaršího seznamu pronájmů staroměstských skladů. Tomáš Klír navázal na svůj dlouhodobý zájem o hospodářské dějiny pozdně středověkého Chebska a provedl na základě chebských knih městských příjmů sondu do cenových poměrů na Chebsku, přičemž získané údaje komparoval s daty z Čech, Vratislavsko a Norimberska. Ondřej Vodička ve svém příspěvku představil finanční situaci českých katolických exulantů v čase husitských válek, kteří nezřídka utratili vše, co měli. Jindy však rovněž usilovali o restituce ztracených majetků a jen několika jedincům se podařilo v exilu vyžít díky s sebou přinesenému majetku, jehož prostřednictvím se zabezpečili nákupem rent. Veronika Večeřová se soustředila na obchodní privilegia středověkého města Písek, zejména ve vztahu k dálkovým obchodním trasám a konkurenčním městům, která byla v napojení na „nadregionální“ trasy úspěšnější. Kajetán Holeček na základě znojenských židovských knih obligací spolehlivě rekonstruoval síť a sociální postavení dlužníků u znojenských Židů. Ty považuje za jednu z hybných sil středověké ekonomiky, ale rovněž zdůrazňuje, že jejich finanční aktivity později zapříčinily jejich vypovězení z města. Oběhem mincí v pozdním středověku, možnostmi jeho poznání a kurzem pražských grošů a zlatých ražeb se zabývá ve svém textu Jan Boublík. Z autorova textu vyplývá, že pražské groše a uherské dukáty měly větší důvěryhodnost než jakékoliv drobné mince. Viktor Pohanka vytvořil úvod pro další poznávání hospodářských dějin Kutné Hory na počátku 16. století a soustředil se především na vývoj cen obilí, cenové poměry (srovnatelné s jinými městy),

rozdíly ve vývoji cen potravin a důlních potřeb a na hospodářské zázemí města. Ludmila Sulitková nastínila možnosti poznání podnikání v městském prostředí v předbělohorském období na příkladu Brna. Její práce se může stát základem pro budoucí komparaci s jinými městy.

Pro dějiny univerzity má velký význam studie Marka Ďurčanského, v níž se autor zabývá úřadem kvestora pražské univerzity v letech 1612–1622 a vazbami kvestorů na městské prostředí. Úřad kvestora jakožto univerzitního úředníka byl zaveden v roce 1612; měl mít na starosti hospodářské záležitosti univerzity. Prvotním iniciátorem vzniku úřadu byl Vavřinec Benedikt Nudožerský, k realizaci však došlo až za rektorátu Jana Kampana Vodňanského. V úřadu se ve sledovaném období vystřídal Prokop Poenius Světnovský, Jan Hippus Vodňanský, Jan Chebd'ovský z Felzu a Jan Češbivius. Až na Poenonia se jednalo o měšťany mimopražského původu, všichni byli absolventy pražské univerzity a měli zkušenosti s výukou na partikulárních školách. Do budoucna by chtěl autor na práci navázat dalšími souvisejícími výzkumy. Součástí článku je edice instrukce a přísahy kvestora z přelomu let 1617–1618.

Závěrečné řádky monografie věnuje Jan Lhoták otázce využití raně novověkých šacunků (odhadů majetku a berně, která se z něj stanovovala). Kolektivní monografie je vítaným příspěvkem k hospodářským dějinám středověké a raně novověké ekonomiky, jejíž poznávání v posledních desetiletích spíše stagnovalo. Autoři se hrdě hlásí k odkazu prací Aloise Míky, Jaroslava Honce, Gustava Skalského, Rostislava Nového, Bedřicha Mendla, Františka Grause a dalších veličin hospodářských dějin. Jak již bylo naznačeno výše, mnohé z příspěvků jsou jakýmsi odrazovými můstky pro další bádání a lze doufat, že jejich autoři nepoleví ve své pili a neodejdou k jiným tématům.

Jan Boukal

DOI: 10.14712/23365730.2024.25

Milan Řípa, Ronald Richter: Termojaderná fúze první na světě: Sokolov 1936
Muzeum Sokolov, příspěvková organizace Karlovarského kraje, Sokolov 2021,
67 stran, ISBN 978-80-86630-47-2

Drobná publikace seznamuje čtenáře s osobností v českém prostředí málo známou, ale lze říci že celosvětově významnou. Falknovský (sokolovský) rodák Wilibald Richter, který si v pozdějších letech začal říkat Ronald, byl absolventem Přírodovědecké fakulty Německé univerzity v Praze, přičemž již za studií zde působil jako asistent. Po absolutoriu roku 1935 se vrátil do svého rodného města, kde působil v tanních chemických závodech. Rok poté zde díky svým experimentům zahájil výzkum termojaderné fúze. Ve fyzikálních experimentech pak posléze pokračoval i za 2. světové války v Berlíně a zejména v Argentíně, kam se po válce uchýlil a kde byly Richterovy experimenty sponzorovány prezidentem Perónem. Experimenty byly ukončeny v roce 1952 a tím v podstatě přehled Richterovy vědecké kariéry v publikaci končí. Richter zemřel až v roce 1991. Dostupných zdrojů k Richterově životu je nemnoho, a proto je obdivuhodné, že se autorovi podařilo celkem přehledně jeho značnou část rekonstruovat.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je text spíše syntézou zahraniční anglicko, německo a španělskojazyčné literatury, a poněkud tak zamrzí, že autor nevyužil zdroje,